

Beleidsprotocol tabak-, alcohol- en drugspreventie

JSG Maimonides

Amsterdam, januari 2020

Versie 3.1

Inhoud

Inleiding.....	3
1. Een rookvrij schoolterrein	4
2. Aanpak middelengebruik	4
Leerlingen	4
Klas 1: Frisse Start.....	4
Klas 3: Samen Fris	4
Bovenbouw: spreekuur Jellinek	5
Docenten en mentoren	5
Ouders	5
3. Regels, consequenties en ondersteuning.....	6
Schoolregels	6
Belangrijke personen.....	6
4. Tot slot.....	7

Inleiding

Voor jongeren is het gebruik van tabak, alcohol en drugs bijzonder schadelijk. Het puberbrein is erg kwetsbaar omdat het nog in ontwikkeling is. Dit kan het gedrag en karakter van de jongere (blijvend) beïnvloeden. Ook kan dit leiden tot slechtere schoolprestaties en is er een link met schooluitval. **Het Maimonides wil voor al haar leerlingen een gezonde, veilige en genotmiddelenvrije omgeving zijn.** Daarom wordt actief werk gemaakt van de aanpak en de preventie van middelengebruik.

Uit de gezondheidsmonitor van de GGD (klas 2 en 4 Voortgezet Onderwijs) blijkt dat jongeren in Amsterdam-Zuid opvallend hoger scoren op het gebied van genotmiddelengebruik. Jongeren in Amsterdam Zuid roken en blowen aanmerkelijk meer dan leeftijdsgenoten in de rest van de stad (resp. 34% om 26% en 17% om 10%). Ook wordt door jongeren in Amsterdam Zuid relatief meer alcohol gedronken. Zo geeft 41% aan wel eens alcohol te gebruiken (het gemiddelde in de stad bedraagt 28%).

In recente gezondheidsvragenlijsten die worden afgenomen in klas 2 en 4 op het Maimonides wordt dit beeld door medewerkers herkend. In de recente dagelijkse praktijk lijkt het verder zo te zijn dat in de bovenbouwklassen relatief veel leerlingen in meer of mindere mate softdrugs gebruiken. Het Maimonides maakt er daarom een speerpunt van om middelengebruik te voorkomen.

In onderstaande tekst wordt verder omschreven wat er preventief en curatief wordt gedaan om middelengebruik tegen te gaan. In dit beleid worden niet alleen de leerlingen maar ook docenten en ouders betrokken. De GGD biedt hierbij ondersteuning. Op deze manier wordt ingezet op een zo breed mogelijke aanpak om tot een bestendig beleid te komen om middelengebruik aan te pakken en te voorkomen.

1. Een rookvrij schoolterrein

Per 1 augustus 2020 zijn onderwijsinstellingen verplicht hun terrein rookvrij te maken (Tabaks- en rookwarenwet, 2016). Kinderen en jongeren moeten rookvrij kunnen opgroeien. Daar hoort vanzelfsprekend een rookvrij schoolterrein bij. Uit onderzoek blijkt namelijk dat kinderen en jongeren die anderen zien roken, zelf ook eerder gaan roken. Een rookvrij schoolterrein beschermt ook iedereen tegen de schadelijke gevolgen van meeroken.

Het Maimonides heeft sinds begin 2019 een rookvrij schoolterrein (dit geldt óók voor de medewerkers). Door middel van een bord bij de ingang van de school wordt dit duidelijk zichtbaar gemaakt. Het is een taak van alle medewerkers van de school erop toe te zien dat dit wordt gehandhaafd. Er wordt zo duidelijk en voor iedereen zichtbaar stelling genomen tegen roken.

2. Aanpak middelengebruik

Het Maimonides zet diverse effectief bewezen interventies in om het middelengebruik aan te pakken. Hierbij wordt diverse acties uitgezet waarbij niet alleen de leerlingen, maar ook de ouders en collega's betrokken worden. Op deze manier wordt zo efficiënt mogelijk gewerkt om middelengebruik te voorkomen of te stoppen.

Leerlingen

In de onderbouw is er sprake van interventies gericht op het maken van de juiste keuze en het stellen van een norm. In de bovenbouw is meer aandacht voor zelfcontrole, verleidingen weerstaan en het nadenken over de risico's van genotmiddelen.

Klas 1: Frisse Start

Als jongeren naar de brugklas gaan, krijgen ze te maken met veel veranderingen: ze gaan naar een andere school, hebben elk uur een andere docent en ze gaan meer tijd doorbrengen met leeftijdsgenoten. Ze worden hierdoor vatbaarder voor de invloed van deze leeftijdsgenoten. Hun attitude ten opzichte van tabak, alcohol en drugs verandert.

Hoe eerder jongeren starten met het gebruik van middelen, hoe vaker ze blijven gebruiken en hoe groter de kans op een verslaving is. Daarom wordt op het Maimonides in de brugklas al begonnen met een lesprogramma genaamd Frisse Start van het Trimbos Instituut met vier lessen. Deze lessen worden aangeboden aan alle leerlingen van de eerste klas in de eerste periode van het nieuwe schooljaar. Het maken van keuzes is een belangrijk onderdeel van deze lessen.

Het lesprogramma Frisse Start sluit aan op de overgang van de basisschool naar het voortgezet onderwijs. Het lesprogramma bevat een werkboek voor leerlingen en een docentenhandleiding en bevat vier lessen van een lesuur. De tutores van klas 1 zullen zelf deze lessen verzorgen. Zij krijgen voordat zij de les gaan geven zelf nog een training over deze lesmethode verzorgd door de GGD zodat deze lessenserie maximaal effect zal hebben.

Klas 3: Samen Fris

Samen Fris is een lesprogramma ontwikkeld door het Trimbos Instituut om genotmiddelengebruik te voorkomen. Het programma is geschikt voor leerlingen vanaf klas 2 van alle niveaus. Het betreft in totaal vier lessen die na een korte introductie door de GGD door de mentoren¹ worden verzorgd. De lessen richten zich voor een groot deel op de risicoperceptie van roken en alcohol- en cannabisgebruik. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de sociale norm.

¹ Waar 'de mentor' staat omschreven geldt voor de onderbouw 'de tutor'.

Het lesprogramma bevat naast een leerlingdeel ook een ouderdeel. Ouders krijgen toegang tot een website waar informatie te vinden is over middelen, maar waar ook aandacht is voor opvoedvaardigheden. Het wordt gestimuleerd dat ouders ook thuis met hun kind het gesprek aangaan over dit onderwerp.

Bovenbouw: spreekuur Jellinek

Het Jellinek houdt in Amsterdam open spreekuren op onder andere VO-scholen. In het schooljaar 2019-2020 zal er ook een dergelijk spreekuur op het Maimonides worden georganiseerd. Het zal geen periodiek spreekuur, maar een spreekuur op afroep zijn. Dat wil zeggen dat er een spreekuur komt op het moment dat het nodig is. Het is de veronderstelling dat vooral leerlingen van de bovenbouw hiervan gebruik zullen maken. Maar dit spreekuur is ook beschikbaar voor jongere leerlingen. Tijdens het spreekuur wordt laagdrempelige voorlichting en advies over alcohol- en drugsgebruik gegeven. De leerling kan er in alle veiligheid en vertrouwen met zijn vragen terecht. Het spreekuur heeft als doel jongeren op maat objectieve informatie te verschaffen en vragen en zorgen te bespreken.

De eerste stap naar het spreekuur verloopt via de docenten en mentoren van de school. Zij vingen vaak de eerste signalen op. Zij hebben zicht op de leerlingen en spreken eerst met de leerling over het (vermeende) middelengebruik en de optie van het spreekuur. Mentoren geven vervolgens bij de zorgcoördinator aan dat er een leerling is die baat heeft bij en open staat voor een gesprek op het spreekuur. De zorgcoördinator organiseert dan met het Jellinek een spreekuur waarop de desbetreffende leerling terecht kan.

Docenten en mentoren

Alle docenten en mentoren van het Maimonides ontvangen een training over middelengebruik van Jellinek. De training bestaat uit de volgende onderdelen:

- informatie over middelen en de gevolgen van het gebruik (lachgas, tabak, alcohol, blowen)
- signalerings- en gespreksvaardigheden

Een belangrijk onderdeel van de training is het leren bespreekbaar maken van (vermoedens van) middelengebruik met de leerling en de ouders. Dit is namelijk nodig om leerlingen te bewegen naar het eerder genoemde spreekuur. Het gesprek moet zo laagdrempelig mogelijk zijn zonder een oordeel te vellen over het gedrag/het gebruik van de leerling. Ook in de periodieke leerlingbespreking kunnen mentoren en docenten hun vermoedens van middelengebruik kenbaar maken waarna kan worden gekeken naar de beste vervolgstappen.

Ouders

De ouders van de leerlingen van het Maimonides worden uitgenodigd om een informatieavond over middelengebruik bij te wonen. Deze avond wordt verzorgd door de GGD. Er wordt hierbij een onderscheid gemaakt tussen de ouders van leerlingen uit de onderbouw en leerlingen uit de bovenbouw. Theatergroep DNL en Jellinek zijn ook bij deze avond betrokken. Voor ouders in de onderbouw bestaat de avond onder andere uit algemene informatie en het stellen van grenzen. Ouders in de bovenbouw krijgen vooral informatie en tips over het aangaan van het gesprek met hun kind over de verleidingen en het maken van de juiste keuzes. De insteek van deze avond is dat alle ouders naar huis gaan met kennis en kunde om thuis het gesprek over middelengebruik aan te gaan. In de lessenserie Samen Fris (in de derde klas) zit een ouderdeel. Daarnaast kunnen ouders contact leggen met de zorgcoördinator van de school bij vragen of zorgen.

3. Regels, consequenties en ondersteuning

Op het Maimonides vinden we het belangrijk dat al onze leerlingen (en het personeel) veilig zijn, zich prettig voelen en het onderwijsproces niet wordt belemmerd. Dat kan alleen door regels op te stellen die voor iedereen gelden, ook als het gaat over het gebruik van genotmiddelen. Daarbij worden er aan de ene kant duidelijke regels en consequenties opgesteld, maar is er ook voldoende ondersteuning voor ouders en leerlingen.

Schoolregels

De volgende regels gelden zowel op school (al dan niet onder leestijd) als bij buitenschoolse activiteiten. Onderstaande regels vloeien voort uit de schoolregels zoals geformuleerd in paragraaf 2.5 van de schoolgids.

- In school en op het schoolterrein wordt niet gerookt.
- In school en op het schoolterrein en rond de school is het niet toegestaan alcohol of middelen (drugs) te gebruiken. Het is ook niet toegestaan alcohol te gebruiken voorafgaand aan bijv. een schoolfeest of alcoholhoudende dranken in bezit te hebben. Bij vermoedens kan de leerling de toegang tot de school/de activiteit ontzegd worden. Ook het verstrekken (al dan niet tegen betaling) van alcohol of middelen aan andere leerlingen is –bij wet- niet toegestaan.
- Op school is het niet toegestaan onder invloed te zijn van alcohol of andere middelen. Tijdens (buitenschoolse) activiteiten is het onder invloed zijn en/of in het bezit zijn van dergelijke middelen eveneens niet toegestaan.
- Indien deze regels worden overtreden kan de conrector van de school sancties opleggen. Het schorsen of verwijderen van de leerling kan hierbij aan de orde zijn.
- Als de veiligheid van de (andere) leerling(en) in het geding is of als er strafbare feiten zijn gepleegd, kan de school de politie op de hoogte brengen.

Indien een leerling middelen in de buurt van de school gebruikt, dan worden (de vermoedens) door de mentor gedeeld met de ouders/verzorgers. Ook de zorgcoördinator kan hierbij een rol spelen. In principe wordt hierbij altijd eerst een gesprek met de leerling aangegaan en wordt besproken welke signalen en zorgen er zijn. De leerling kan voor de rest van de dag naar huis gestuurd worden. De leerling krijgt kort de tijd dit eerst zelf met ouders thuis te bespreken voordat school contact met ouders opneemt. Als de zorgen van de school groot zijn, wordt wel direct contact met ouders gelegd. Indien het zorgelijk gedrag aanhoudt, wordt altijd eerst gekeken hoe de leerling kan worden geholpen. De mentor schakelt hiervoor de zorgcoördinator in. Een eventuele bespreking in het Zorg Advies Team behoort dan tot de mogelijkheden. In alle gevallen zal er in het leerlingvolgsysteem (Magister) verslaglegging volgen.

Als een leerling middelen verhandelt op school of onder schooltijd, worden ouders meteen op de hoogte gebracht. De (con-)rector van de school kan dan besluiten de leerling te schorsen. De school kan dan ook de politie op de hoogte brengen van de situatie. Indien het gedrag aanhoudt en/of de veiligheid van andere leerlingen in het geding komt, kan de school besluiten over te gaan tot verwijdering.

Belangrijke personen

Het inrichten van een veilige en gezonde schoolomgeving is een verantwoordelijkheid van al het personeel op het Maimonides. Onderstaande personen spelen hierin een voorname rol.

De **mentor** is voor leerlingen, ouders en collega's het eerste aanspreekpunt. Ouders en leerlingen kunnen in gesprek gaan met een mentor over dit onderwerp of als zij zich morgen maken over een andere leerling. Als een leerling middelen heeft gebruikt zal de mentor dit bespreken met de leerling

en met ouders. De mentor kan hulp inschakelen van de zorgcoördinator als hij dat nodig acht. De mentoren van de eerste en de derde klas zijn tot slot verantwoordelijk voor het verzorgen van de lessen van respectievelijk Frisse Start en Samen Fris.

In de les of in de pauze kunnen **leraren** signalen van middelengebruik bij leerlingen herkennen en hun zorgen door gaan geven aan de mentor. Als een leerling liever niet met de mentor maar met een vakdocent praat over middelengebruik dan is dat uiteraard mogelijk, maar wordt de mentor wel op de hoogte gebracht. De **conciërge** houdt onder meer toezicht op het schoolplein en in de aula en zorgt ervoor dat er niet wordt gerookt of andere middelen worden gebruikt.

De **zorgcoördinator** is verantwoordelijk voor het opstellen van dit beleidsplan en de organisatorische uitvoering (o.a. organiseren ouderavonden, inregelen lessenserie, contact Jellinek). Hij heeft hierover contact met de GGD en het Jellinek. Ook kunnen ouders, leerlingen, mentoren of leraren bij hem komen als de hulpvraag of de zorgen de aandacht van de mentor overstijgen. De zorgcoördinator kan ouders of leerlingen met het Jellinek in contact brengen of met de Ouder Kind Adviseur. De **corrector** geeft goedkeuring aan dit beleid en zorgt voor correcte naleving. Tevens is hij degene die een sanctie uit kan spreken of het besluit kan nemen over te gaan tot verwijdering.

4. Tot slot

Bovenstaand plan is tot stand gekomen in samenwerking met de GGD. Ten minste eens in de twee jaar wordt dit plan geëvalueerd binnen de school samen met de GGD. Dit document is voor leerlingen en ouders te zien op de website van de school.